ז: הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

תניתות היוצא מן הטמא טמא. הא [יט](מ)דמשמע לסימן נקטיה לא קשה מידי כדפרישי׳ לעיל (דף ו. ד״ה למה): **הגזין** וצדעין. גרסינן ולא גרסינן מגנים [ז] שזה עוף כמו גזי דלמלת דנקה [ח], לפי׳ ר״ת: **עור הבא** נגד פניו של חמור. פי׳ [כ](מ)כלעיל: **מאי** לאו בין הוא [נא] ואמו מתה.

פי׳ אלמא לא הוי העור לא מן הולד ולא מן האם אלא [נב] הוצ שנתקרם: **לא** בין הוא חי ואמו מתה בין הוא מת ואמו חיה. שהעור כא [נג] בין שניהם מן האם ומן הולד ולפיכך טהור עד שימותו שניהם וכקונטרס [נד] פירש כך בין הוא ואמו מיה בין הוא מת ואמו מיה [נה](אבל [נו] אמו מיה לעולם בעינן וכמו שפיר׳ גרלה דמדנקט רב חסדא בין הוא מת ואמו מתה משמע דאין לו פייעתא אלא מהא דמטהרינן בשניהם מתים [נח] אבל אם האמ מי אין כאן פייעתא: **דג** טהור שבלע דג טמא אסור באכילה. תימה [נט] [ס] דמסקת [פי״ח מ״ז] [נט]מנו כלב שאכל בשר המת כמה תשהה כמעיו אלא ימים מעט לעת ובעופות ובדגים כדי שתפול לאור ותשרף אלמא תשיב עכול והכא נמי ליתתי ולא מסתבר לחלק בין בשר המת לשאר דברים דשלשה ימים דכלב משמע בכל דבר המלמיתי עלה דמסקת שבת פרק השולל (דף קנה:) יודע הקב״ה בכלב שמזונותיו מועטות לפיכך משהה אכילתו כמעיו שלשה ימים ויש לחלק בין איסור לעומאה ויש רוצים להתיר מתוך [ס] משנה זו חטה שנמצאת בפסח כמעי תרנגולת ולפי מה שחלקתי בין איסור לעומאה אין זה ראיה עוד [סא] פירש ר״ת דשמא יש להתיר כי׳ יהודה בן בתירה דבעי מעת לעת [סב]ואם כאלו לומר דאין מילוק בין איסור לעומאה ל״ל [סג]דשמעתא אתיא אלא שהה כדי עיכול ולפ״ת אי לא שהה כדי עיכול כדי פריך בגמ׳ כי חזינא דבלע נימא האי אינבלע והאי אשרוצי אשריץ ר״ל [סד] פעם ממהר להתעכל קודם ולא הוי כבלב לעולם [סה] ג׳ ימים:

רוב דגים במים משריצים. [סו] הלכתא כרב אחי דהוא בתראה ויש להתיר לאוכל דגים שקוטין [סז]מרגי״ם הנמצא תוך דג בליע״א ואע״ג דלא חזינן דבלע ואין להקשות ממתני׳ דשריא דג טמא שבלע דג טהור לרב ששת דאסר מי רגלים של חמור דאפי׳ לישנא בתרא דרב דמי מדא דמתני׳ לא אירי אלא [סח] תוכו דג טהור ואפילו יצאו הכא פשיטא דדגים עייל דגים נפיק [סט]אבל מים שהבהמה שותה לחלומית הגוף מתערב עמהם ובת״כ [עמ] תני גבי דגים תאכלו לרבות הטהור שבמעי טמא יכול אף הטמא שבמעי טהור ת״ל אותם מה רלתי לומר בבהמה שבמעי טמא טמא ושבמעי טהור טהור [עא](מטמא שבמעי הטהור טהור) ודגים אינו כן לפי שאין נזדוני [עב] ואין לחיה אסור אלא משום דלאו דוקא דג טמא שבלע דג טהור אחר שיצא אסור משום דלאו דוקא [עג] אלא משום טמא שבמעי [עד]טהור דלילתא הוה משרין ביצא לחון משום דמשיב עיכול:

דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים. בע״ז פרק אין מעמידין (דף מ.) מפרש תרוייהו מטילי ביצים ניהו זה משריץ מבחוץ חה משריץ מבפנים:

הדולפנין

מטמא. הוי משמע מגופיה דטמא דן הטמא משמע מינו של טמא [עא](מ) הן דדמו לחלב: **והני נמי.** מטמא קאתו שבתוך הטמא הוי ואע״ג דלאו מגופיה מימנן אחריי: **שמכניסות אותן לגופן.** שאוכלין מפרחי האילן ומהן נעשה הדבש כמעיהן: **ואין ממליס אותו.** [עו] דוקשנו מגופו וקשיא לרב ששת דהא הכא כיון דלאו מגופייהו מימנו אחרי׳: [ב] רב ששת אמר כל שהיה בתוך הטמא [עז] דאמר רב׳ יעקב בטמטמת דבשא לאו משום שמכניסות אותן לגופן הוא אלא דרחמנא שרייה בהדיא וגזירת הכתוב היא: **ארץ** [עז] **העוף טמא.** הוולד [ב] ממש בהדיא כתיב כו (ויקרא יא). אלא אלא תשקלו מן העוף: **אלא ארץ עוף טמא** [עח] [ג]**שאתה אין אוכל.** דלהכי דייקא ולא אתה דמיהדר ותידוק מיהא אכל אתה אוכל מה שעוף טמא משרץ שאינו ולד דוגמתו כגון דבש. ל״א אלא ארץ עוף טמא אי אתה אוכל [עט] ומאידך קרא נסיב לה [ד] מכל ארץ העוף וגו׳ [פ]: **הגזין והצירעין.** מין אחרנה: **דבש דבורים.** דבש הממה [פא](הוו) קרו ליה. דבש הגזין הכי הוא דמיקרו: **טהור.** מלקבל טומאת אוכלין דטמאים לאו לאכילה עד שיחצב עליו: **עטור אלמא בעי מחשבה.** בניחותא: **דבש בכוורתו.** [פב] ואכתי לא חשיב עליה מייבי הוא בכוורתו. ובדבש דבורים מייבי דאין כוורת אלא לדבורים: **אלי דיחמורתא.** כעין כיסי זכר [פג] שהיחמורות מוליאות מרחמן: **ואמורין.** משום אבר מן החי שנתקרו מן הזכר נרחם: **דאויל בתר איילא.** להיתקק לה: **ונהרי.** שופך זרע הרבה ונקרש: **עור הבא כנגד** [פד] **פני חמור.** כעין שליא שהחמור ולד בו: **טהור.** מלטמא [פה] כמגע ובמשא: **מאי לאו.** אפילו הולד והאם מתים אפ״ה העור אין מטמא אלמא [פו] דאמר אלא לא מן הולד ולא מן האם אלא פירשא בעלמא הוא: ה״ג **לא כין הוא מי ואמו חיה כין הוא מת ואמו מתה.** שמנוח האם הוא והרי היא מיה אכל לגבי אכילה כי שדית ליה בתר אם אמו אמור: **מתני׳ שבלע.** משמע דידעי ולאי שבלעו: **לפי שאינו גידוליו.** אלא כשהוא מי שבלעו אכל גידוליו שרי שהיוצא מן העובר טהור: **גמ׳ אשרוצי אשריץ.** דג טהור זה שנמצא בתוך הטמא נשרץ בגופו ועובר הוא ואמור: **דג טמא משריץ.** בגופו עוברו כשאר בהמה ומיה: **דג טהור מטיל ביצים.** ויושב עליהן וממממן עד שיוציאם מן הקליפה כעופות: **אי הכי.** דדג טמא משריץ האי דבלע אינבלע והוי ריעי חה שנמצא בתוכו אשרוצי אשריצה ועובר הוא ולימסר: **דרך כיס הריעי.** ולא עוברו הוא בכיס הרחם מיבעי ליה [פז] לאיתכתומי: **שמצאו אלם.** שנגמרה כל צורתו וגדול הוא ולא עוברו [פז] לא הוי משהתי בהם כולי האי: **רב אשי אמר.** מתני׳ לאו כדחזיה דבלע אלא שנמצא בתוכו והאי דקתני שבלע כיון דרוב דגים במינן משריצים הם השרץ מין אחר כמו שבלע בפניו דמי: **כל המוליד.** שיולד עובר ממנו: **מגיק.** שם לו דגים וכל המטיל ביצים אין לו דגים [פח] ומלקט פירורים ומפרנס בניו: **עטלף.** קנ״א שורי״ץ דומה לעכבר ויש לו כנפים: ה״ג

הדולפנין

עין משפט נר מצוה

כו א מיי׳ פ״ג מהלי׳ מאכלות אסורות הלי׳ ג טוש״ע י״ד סימן פא סעיף מ:
כז ב מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף ט:
כח ג מיי׳ פ״ה מהלכות טומאת אוכלין הל׳ יח:
כט ד (מיי׳ פ״ג מהלי׳ מאכלות אסורות) טוש״ע י״ד סימן פא סע״ג: ל ה מיי׳ פ״ד מהלי׳ מאכלות אסורות הלכה כ ועיין בהשגות ומ״מ טוש״ע שם סעיף ד:
לא ו מיי׳ פ״ג מהלכות טומאת מת הלי׳ יב:
לב ז מיי׳ פ״ה מהלכות מאכלות אסורות הלכה ה טוש״ע י״ד סי׳ פב סעיף ט:
לג ח מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף י:

תורה אור השלם

1. אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על ארבע אשר לו כרעים מגמל לארנבת לשפן כי הארנבת יא כא

לעזי רש״י

קלב״א שוריי״ץ. עטלף.

מוסף רש״י

דג טמא משריץ. דג עלמו נמנני אמו (ע״ז ס.).

שיטה מקובצת

א) ואינן ממצות: ב) דאמר רהני רחמנא רחיבת דובשא נמחוק: ג) אלא. ס״א מהאי קרא דכתיב וזה אשר לא תאכלו וגו׳ שרץ: ד) הגזין. פירוש בתוספתא בס״ק מסני שהוא ריר: ה) לרבות דבש דבורים ולהוציא דבש הגזין: ו) באכילה כמאן דלא: ז) מחשבה מכלל דדבש דבורים לא בעי מחשבה תניא: ח) אוכלין. גליון רא״ת והלא כמס׳ מכשירין משיב ליה בהרי משקין ר״ל דהכא מיירי בעודו עם השעוה ותהם כשהופרש מכוון: ט) במחשבה הני חלי. עיין בערוך ערך חלי: י) רבנן קמיה דרב ספרא ולמימר ביעי כו׳ אמר להו רב ספרא: יא) חיבת בגלן נמחק: יב) דרך בית הרעי: יג) נחמן בר יצחק אמר: יד) משריצין. ס״א כמינן משריצין אי הכי מאי אירא כדתנינא דבלע אפילו לא חזינא נמי הי״נ קאמר כיון דרוב דגים במינן משריצין כמי שבלע בפנינו: טו) ואין מטמא אותו מגופו. ס״א מכשיר וקשיא: טו) הטמא טמא: יז) שרץ עוף טמא: יח) טמא נמי אתה אוכל: יט) אוכל ומאידך תנא וכו׳ ולי נראה דאם כן לשון הברייתא ליתא ולשון ראשון עיקר. תוספות תינוקות: כ) לה וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר וכו׳ וכל שרץ העוף: כא) דאמרי לא: כב) זכר שהחמורה מוציאה מרחמה הס״ד: כג) כנגד פנים של חמור: כד) מלשמא באהל במגע ובמשא: כה) אלמא דאינו לא מן הולד: כו) ליה לאשכוחי הס״ד: כז) עוברו הוא לא: כח) דדים אלא מלקט ודרי פי׳ מלקט דאבל כראמרינן בפס׳ שבת דהלקטין לתרנגולים. תוס׳ דיעוניות: כט) הא דאמרינן לעיל לסמן: ל) חגבין שוהו

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה מטמא וכו׳ של טמא והני נמי מינא דטמא הן דדמו לחלב: (ב) ד״ה שמכניסות וכו׳ שרי אלא״ה מ״ה הוא רב ששת דאמר וכו׳ הטמא טמא לחמר:

רבינו גרשום

הטמא. קאמר כלומר הני דנפקי דהוו מין טמא דעכירי כמין חלב טמאין: ואיכא דאמרי דסוסים וגמלים לא קא מיבעיא להו דלא שתו אינשי כי קמיבעיא להו דחמור דשתו אינשי ומעלו לירקונא מאי אמר להו רב ששת תניתות היוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור והני נמי מטמא קאתי מיתיבי מפני מה אמרו דבש דבורים מותר מפני שמכניסות אותו לגופן ואין ממצות אותו מגופן הוא דאמר כר׳ יעקב דאמר רב דבשא רחמנא שרייה דתניא ר׳ יעקב אומר אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף זה אתה אוכל ואי אתה אוכל שרץ עוף טמא שרץ עוף טמא בהדיא כתיב אלא אי אתה אוכל מה שעוף טמא משרץ שאינו ולד דומתמו כגון דבש. ל״א אלא שרץ עוף טמא אי אתה אוכל ומאידך קרא נסיב לה מכל שרץ העוף וגו׳ הגזין והצירעין. מין אחרנה: דבש דבורים. דבש הממה דכתיב: טהור. דבש הגזין הכי הוא דמיקרו: טהור. מלקבל טומאת אוכלין דטמאים לאו לאכילה עד שיחצב עליו: עטור אלמא בעי מחשבה. בניחותא: דבש בכוורתו. [פא] ואכתי לא חשיב עליה מייבי הוא בכוורתו. ובדבש דבורים מייבי דאין כוורת אלא לדבורים: אלי דיחמורתא. כעין כיסי זכר [פב] שהיחמורות מוליאות מרחמן: ואמורין. משום אבר מן החי שנתקרו מן הזכר נרחם: דאויל בתר איילא. להיתקק לה: ונהרי. שופך זרע הרבה ונקרש: עור הבא כנגד [פג] פני חמור. כעין שליא שהחמור ולד בו: טהור. מלטמא [פד] כמגע ובמשא: מאי לאו. אפילו הולד והאם מתים אפ״ה העור אין מטמא אלמא [פה] דאמר אלא לא מן הולד ולא מן האם אלא פירשא בעלמא הוא א״ל רב חסדא תניא דמסייע לך [פו] עור הבא כנגד פניו של אדם בין חי בין מת טהור מאי לאו בין הוא חי ואמו חיה בין הוא מת ואמו מתה לא בין הוא חי ואמו מתה בין הוא מת ואמו חיה והתניא בין הוא חי ואמו חיה בין הוא מת ואמו מתה [פז] אי תניא תניא: מתני׳ דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה [פח]וטהור שבלע דג טמא אסור באכילה לפי שאינו גידולו: גמ׳ אשרוצי אשריץ. דג טהור זה שנמצא בתוך הטמא נשרץ בגופו ועובר הוא ואמור: דג טמא משריץ. בגופו עוברו כשאר בהמה ומיה: דג טהור מטיל ביצים. ויושב עליהן וממממן עד שיוציאם מן הקליפה כעופות: אי הכי. דדג טמא משריץ האי דבלע אינבלע והוי ריעי חה שנמצא בתוכו אשרוצי אשריצה ועובר הוא ולימסר: דרך כיס הריעי. ולא עוברו הוא בכיס הרחם מיבעי ליה [פו] לאיתכתומי: שמצאו אלם. שנגמרה כל צורתו וגדול הוא ולא עוברו [פו] לא הוי משהתי בהם כולי האי: רב אשי אמר. מתני׳ לאו כדחזיה דבלע אלא שנמצא בתוכו והאי דקתני שבלע כיון דרוב דגים במינן משריצים הם השרץ מין אחר כמו שבלע בפניו דמי: כל המוליד. שיולד עובר ממנו: מגיק. שם לו דגים וכל המטיל ביצים אין לו דגים [פח] ומלקט פירורים ומפרנס בניו: עטלף. קנ״א שורי״ץ דומה לעכבר ויש לו כנפים: ה״ג

הדולפנין

מסורת הש״ס

ג) מכשירין פ״ו מ״ד. ד) נתמעה המכשירין אותה דבש מלאכתן אלא נוכר הגיון. ה) כ״ב ס״ב. ו) תוספתא נדה פ״ד ה״ד. ז) [בכח קמי: ח) [בכח קמי: ט) [בתיב מגלן מטולל הכנה והכתלה״ם ליתה]. י) [ע״ז מ.]. מ) שיין לע״ח. מ) של טמא הס״ד אלא אמ״ר ד״ה ומהו נמי מיתא דטמא הן בתוך הטמא הלי׳ ומה׳ ל״ל ע״ש ל) מיתלי ומרי ורב ששת אמר כל שהיה בתוך הטמא הס״ד אלא ד״ה ומה׳ ד״ה הוא דאמר כרי׳ דטעמא כר׳ מ״ל ל״ק. ל) מטמא הלכ ל״ק. ל) אלי אתה אוכל לחכי דייקא ל״ק. מ) [ההוקן על אחרנא שקן הוא לכמן]. נ) ל״ק מ״ו. ס) ל״ל דמטמא לעל דלסימן נקטיה לא קשה מידי ופוכיפי לעיל ל״ק. ע) ל״ל שלא. פ) ל״ק. צ) ל״ל מן. ק) [ריעי תוכ׳ תמחות פט. ד״ה דלגזין. ר) ל״ל דמטמא לעל אחת ל״ק. ש) הוריעבא ל״ק. ת) עיין לעיל. א) ל״ק מ״ו. ב) [ולא לאסור משום דג טמא כל״ל. ג) טהור נקטיה הכא שריץ כי משום מחשב ביעול ומשיב כעפרת הס״ד.

הגהות הב״ח

(פ) רש״י ד״ה מטמא וכו׳ של טמא והני נמי מינא דטמא הן דדמו לחלב: (ב) ד״ה שמכניסות וכו׳ שרי אלא״ה מ״ה הוא רב ששת דאמר וכו׳ הטמא טמא לחמר:

רבינו גרשום

הטמא. קאמר כלומר הני דנפקי דהוו מין טמא דעכירי כמין חלב טמאין: ואיכא דאמרי דסוסים וגמלים לא קא מיבעיא להו דלא שתו אינשי כי קמיבעיא להו דחמור דשתו אינשי ומעלו לירקונא מאי אמר להו רב ששת תניתות היוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור והני נמי מטמא קאתי מיתיבי מפני מה אמרו דבש דבורים מותר מפני שמכניסות אותו לגופן ואין ממצות אותו מגופן הוא דאמר כר׳ יעקב דאמר רב דבשא רחמנא שרייה דתניא ר׳ יעקב אומר אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף זה אתה אוכל ואי אתה אוכל שרץ עוף טמא שרץ עוף טמא בהדיא כתיב אלא אי אתה אוכל מה שעוף טמא משרץ שאינו ולד דוגמתו כגון דבש. ל״א אלא שרץ עוף טמא אי אתה אוכל ומאידך קרא נסיב לה מכל שרץ העוף וגו׳ הגזין והצירעין. מין אחרנה: דבש דבורים. דבש הממה דכתיב: טהור. דבש הגזין הכי הוא דמיקרו: טהור. מלקבל טומאת אוכלין דטמאים לאו לאכילה עד שיחצב עליו: עטור אלמא בעי מחשבה. בניחותא: דבש בכוורתו. [פא] ואכתי לא חשיב עליה מייבי הוא בכוורתו. ובדבש דבורים מייבי דאין כוורת אלא לדבורים: אלי דיחמורתא. כעין כיסי זכר [פב] שהיחמורות מוליאות מרחמן: ואמורין. משום אבר מן החי שנתקרו מן הזכר נרחם: דאויל בתר איילא. להיתקק לה: ונהרי. שופך זרע הרבה ונקרש: עור הבא כנגד [פג] פני חמור. כעין שליא שהחמור ולד בו: טהור. מלטמא [פד] כמגע ובמשא: מאי לאו. אפילו הולד והאם מתים אפ״ה העור אין מטמא אלמא [פה] דאמר אלא לא מן הולד ולא מן האם אלא פירשא בעלמא הוא א״ל רב חסדא תניא דמסייע לך [פו] עור הבא כנגד פניו של אדם בין חי בין מת טהור מאי לאו בין הוא חי ואמו חיה בין הוא מת ואמו מתה לא בין הוא חי ואמו מתה בין הוא מת ואמו חיה והתניא בין הוא חי ואמו חיה בין הוא מת ואמו מתה [פז] אי תניא תניא: מתני׳ דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה [פח]וטהור שבלע דג טמא אסור באכילה לפי שאינו גידולו: גמ׳ אשרוצי אשריץ. דג טהור זה שנמצא בתוך הטמא נשרץ בגופו ועובר הוא ואמור: דג טמא משריץ. בגופו עוברו כשאר בהמה ומיה: דג טהור מטיל ביצים. ויושב עליהן וממממן עד שיוציאם מן הקליפה כעופות: אי הכי. דדג טמא משריץ האי דבלע אינבלע והוי ריעי חה שנמצא בתוכו אשרוצי אשריצה ועובר הוא ולימסר: דרך כיס הריעי. ולא עוברו הוא בכיס הרחם מיבעי ליה [פו] לאיתכתומי: שמצאו אלם. שנגמרה כל צורתו וגדול הוא ולא עוברו [פו] לא הוי משהתי בהם כולי האי: רב אשי אמר. מתני׳ לאו כדחזיה דבלע אלא שנמצא בתוכו והאי דקתני שבלע כיון דרוב דגים במינן משריצים הם השרץ מין אחר כמו שבלע בפניו דמי: כל המוליד. שיולד עובר ממנו: מגיק. שם לו דגים וכל המטיל ביצים אין לו דגים [פח] ומלקט פירורים ומפרנס בניו: עטלף. קנ״א שורי״ץ דומה לעכבר ויש לו כנפים: ה״ג

הדולפנין

סמרא לאו ביצים נינהו אלא דרעא ראיילא הוא דאדיל בתר איילתא למיזקיק לה ולא מקבלא ליה איילתא משום דרחמה צר וכיון דחזיא ולא מקבלא ליה [ז] אדיל בתר שרוטא לאיילא יתמורתא ועד שהוא הולך אחריה סובל בגופו שבבת דרעו ומתבשל בגופו הרבה וכשבא על היתמורתא אגב דנתקרש הזרע הרבה אינו נבלע בגופה ומוציאתו לחרץ עם הריעי שלה ואותו זרע כיון שנתבשל נראה כעין ביצים ואינן ביצים ושרי דלאו כאבר מן החי נינהו: עור הבא כנגד פניו של חמור מותרין כאכילה שכשגולד החמור יש לו עור רק על פניו כעין שליא ולאו שליא הוא ואינו דבוק נמי לפניו אלא רק הוא ברייה בפני עצמו ופירשא בעלמא הוא: תניא דסמייעא לך. דפירשא בעלמא הוא: עור הבא כנגד פניו של אדם. דהכי נמי יש לאדם עור רק על פניו כשנגולד ואותו עור אינו לא מן האם ולא מן הולד ושהוא הוא משום טומאת מה: לא בין הוא חי ואמו מתה. דשדינן ליה בתר חי הא לאו הכי סטמא: והתניא בין הוא מת ואמו מתה טהור אי תניא תניא: טעמא דחזיניה לרב טמא דבלע רב טהור. משום הכי מותר באכילה: שרוצי אשרוציה וליתסר: כגון שנמצא: להאי דג טהור דרך בית הרעי דטמא ראם איתא דאשרצי לא משתכח בבית הרעי אלא בשליתה. או שנמצא בבית הבליעה שאין דרכו של וולד להיות שם. או שנמצאו שלם ראם איתא דהוי דולד לא הוה שלם נמור אלא דאי בלעו: רב אשי אמר כיון דרוב דגים שנאין במינן משריצין מולידין ולא מין אחר והאי כיון דשהוה הוא שנמצא בבטנו כמי שבלע בפנינו דוודאי דג טמא אינו משריץ אלא מינו: כל המוליד מגיק ולדותיו וכל המטיל ביצים מלקט ביצים וישב עליהן ומתממן ובכך פרה ורבה. ואיכא דאמר מלקט שאינו מגיק אלא מלקט המאכל בפיו וזרקו לפני ולדותיו ובכך מפרנס:

(ז) עי׳ שרוח הפלס פרק חלי כ׳. (ח) מערוך הני לאל בתר דמתמתא שדמתה לאילמא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com